

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060202

DOM
2015-02-12
Stockholm

Mål nr
M 6218-14

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2014-06-13 i mål nr M 2219-14, se bilaga

KLAGANDE

Bergvik Skog Väst AB

Ombud: M P
Samma adress

MOTPART

Länsstyrelsen i Värmlands län

SAKEN

Föreläggande att avlägsna oljebehandlade träkonstruktioner vid Tabergs kanal på fastigheten X i Filipstads kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom enbart på det sättet att tiden för när åtgärderna ska vara utförda flyttas fram till den 30 april 2015.
 2. Vad Mark- och miljööverdomstolen förordnat i beslut den 2 juli 2014 punkten 2 ska inte längre gälla.
-

Dok.Id 1181764

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Bergvik Skog Väst AB (bolaget) har yrkat att mark- och miljödomstolens dom ska ändras på det sättet att föreläggandet mot bolaget upphävs.

Länsstyrelsen i Värmlands län (länsstyrelsen) har bestritt bifall till överklagandet.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Bolaget har till stöd för sitt överklagande anfört i huvudsak följande. Bolaget har inte behandlat några av de aktuella träkonstruktionerna med olja eller uppdragit åt någon annan att utföra sådant arbete. Inte heller har Stora Enso Skog AB, som förvaltar bolagets skogar, utfört något sådant arbete eller uppdragit åt någon att göra det. Bolaget har ingen egen nytta av de aktuella träkonstruktionerna och utför inte mer underhåll än vad nöden kräver. Av länsstyrelsens uppgifter förefaller det vara samma typ av olja som applicerats på samtliga träkonstruktioner, varför det är sannolikt att det är samma person eller personer som orsakat föroreningen på båda fastigheterna. Bolaget har ingen vetskap om vem eller vilka det kan vara. Med den möjlighet som finns för allmänheten att med stöd av allemansrätten fritt vistas i skog och mark har det inte varit möjligt för bolaget att förhindra att föroreningen skedde. Föroreningen har således skett utan bolagets medverkan eller godkännande. Att föroreningen i sig är otillåten är ställt utom allt tvivel. Det torde handla om miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. 1 § miljöbalken, för vilken det saknas tillstånd. Den som utfört föroreningen är därmed ansvarig för föroreningen. Bolaget ska inte betraktas som verksamhetsutövare i förhållande till den aktuella föroreningen och därmed inte heller åläggas något ansvar för att åtgärda densamma. Bolaget delar inte länsstyrelsens bedömning att det behov av åtgärder i form av avlägsnande av de oljebehandlade träkonstruktionerna som man förelagt bolaget att utföra är att anse som en underhållsåtgärd på vattenanläggning enligt 11 kap. 17 § miljöbalken. Bolaget har inte heller haft någon nytta av oljebehandlingen. Tvärtom är den utförda behandlingen en olägenhet och hade aldrig utförts av bolaget eller varit något som bolaget kunna tänka sig att godkänna. Den ansvariga verksamhetsutövaren är därmed den som utfört oljebehandlingen. Det är också denne som primärt har att utföra de skyddsåtgärder som kan behöva utföras. Det

ansvar som kan åvila fastighetsägaren för miljöfarlig verksamhet som utan dennes vetskap kommit till utförande på fastigheten behandlas i rättsfallet MÖD 2006:63. Det skulle i sådant fall vara fråga om ett s.k. förvaringsfall. Oljan är i detta fall inte innesluten men väl avgränsad till de träkonstruktioner som behandlats.

I detta fall skulle man också kunna se appliceringen av olja på träkonstruktionerna som en förorening av anläggningen och det eventuella läckage som sker, om det gör det, som förorening enligt 10 kap. miljöbalken. Även i sådant fall är det verksamhetsutövaren, dvs. den som utfört behandlingen, som är ansvarig som verksamhetsutövare. En fastighetsägare har endast ansvar om det inte finns någon verksamhetsutövare som kan utföra eller bekosta ett avhjälpande av en föroreningskada i den omfattning som kan krävas.

Länsstyrelsen har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande. Det är riktigt att åtgärden att påföra olja på träkonstruktionerna faller under definitionen för miljöfarlig verksamhet. Oljebehandlingen i sig är alltså inte att betrakta som vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken. Länsstyrelsen, som är tillsynsmyndighet avseende vattenverksamhet, noterar emellertid att spilloljan tillförts en vattenanläggning och att oljan skadat eller riskerar skada allmänna eller enskilda intressen. Det har därmed uppstått ett underhållsbehov avseende vattenanläggningen. Enligt 11 kap. 17 § första stycket 1 miljöbalken är den som äger en vattenanläggning skyldig att underhålla den så att det inte uppkommer skada för allmänna eller enskilda intressen genom ändringar i vattenförhållandena. Med ändringar i vattenförhållandena avses t.ex. förändringar avseende vattnets djup, läge och vattennivåers återkomsttider. En dammägares underhållsskyldighet kan t.o.m. omfatta annat än sådant som kan påverka vattenförhållandena (MÖD 2007:45). De förändringar av vattnets kemiska sammansättning som spilloljan medför inryms i vanligt språkbruk inom begreppet ”ändringar i vattenförhållandena”. Bestämmelsen i 11 kap. 17 § första stycket 1 miljöbalken bör således vara tillämplig på ändringar av vattnets kvalitet på grund av t.ex. tillförsel av spillolja. Det borde därmed vara tillräckligt att konstatera att det uppstått ett underhållsbehov avseende vattenanläggningen till följd av att anläggningen tillförts spillolja – vilket kan skada allmänna eller enskilda intressen genom ändringar i vattenförhållandena – för att länsstyrelsen ska betraktas som tillsynsmyndighet. Den

oljebehandling av de träkonstruktioner som utgör integrerade delar av dammvallen vid Tabergs kanal har uppenbarligen vidtagits som en underhållsåtgärd avseende vattenanläggningen och genom åtgärden har anläggningsdelarna kommit att innehålla spillolja. Oljebehandlingen och bibehållandet av de oljebehandlade träkonstruktionerna bör därför anses vara en del av den vattenverksamhet som bibehållande och användande av vattenanläggningen vid Tabergs kanal innebär och inte en självständig miljöfarlig verksamhet (jfr MÖD 2007:15). Enbart den omständigheten att en åtgärd är felaktigt utförd eller av annan anledning är oförenlig med miljöbalkens bestämmelser bör inte innebära att situationen ska bedömas annorlunda. Länsstyrelsen bör därför också i enlighet med denna argumentation vara att betrakta som tillsynsmyndighet.

Dammvallen längs Tabergs kanal – som innehåller vattnet i kanalen – är en vattenanläggning som ägs av bolaget i de delar anläggningen ligger på bolagets fastighet. Vad som framkommit i målet ger inte vid handen att det underhållsansvar för dammvallen som avses i miljöbalkens bestämmelser övergått på annan än anläggningens ägare. Bolaget har följaktligen ett underhållsansvar avseende dammvallen. Den garantställning som en vattenanläggnings ägare intar innebär att denne har ett ansvar för att övervaka och underhålla anläggningen så att det inte uppkommer skada för allmänna eller enskilda intressen bl.a. genom ändringar i vattenförhållandena. Underhållsansvaret torde gälla oavsett om behovet av underhåll uppstått på grund av dammägaren själv eller någon som denne svarar för eller av annan orsak. Med hänsyn till det underhållsansvar som åvilar ägaren av en vattenanläggning bör lokutionen ”den som bedriver verksamhet” i 26 kap. 9 § miljöbalken tolkas så att det avser ägaren av en vattenanläggning. Bestämmelserna om underhållsskyldighet och kontrollansvar i miljöbalken och förordningen om verksamhetsutövares egenkontroll bör läsas i förening. Det kan därvid konstateras att bolaget såsom ägare av vattenanläggningen har ett ganska långtgående kontroll- och underhållsansvar för att förebygga mot skador och olägenheter. Den spillolja som uppenbarligen har påförts delar av dammvallen som en underhållsåtgärd har medfört risk för skada för allmänna eller enskilda intressen genom ändringar i vattenförhållandena. Genom den vidtagna underhållsåtgärden har det på grund av åtgärdens negativa miljöpåverkan uppstått ett nytt underhållsbehov som omfattas av bolagets underhållsansvar. Bolaget bör på grund härav ha en skyldighet att vidta de åtgärder som avses i länsstyrelsens föreläggande.

Vad bolaget anfört om att det inte har oljebehandlat de aktuella träkonstruktionerna, att det inte heller uppdragit åt någon annan att göra detta och att bolaget inte har vetskap om vem eller vilka som gjort det, bör alltså sakna betydelse för bolagets underhållsansvar. Bolaget skulle däremot kunna rikta ett regressanspråk mot den som utfört oljebehandlingen avseende kostnader som bolaget åsamkats på grund av åtgärden.

Mark- och miljööverdomstolen har i ett tidigare mål utvidgat ansvaret för ägare av en vattenanläggning och t.o.m. accepterat att ett föreläggande i en brådskande situation riktas mot vattenanläggningens ägare, trots att underhållsansvaret egentligen kunde ha åvilat någon annan (Mark- och miljööverdomstolens dom den 3 juli 2014 i mål nr M 9309-14). I detta mål rör det sig inte om ett förmodat behov av brådskande åtgärder, utan om ett konstaterat behov av brådskande åtgärder. Behovet av brådskande åtgärder för att förhindra ytterligare spridning av olja torde i och för sig begränsa länsstyrelsens utredningsskyldighet i fråga om vem av flera möjliga ansvariga som ett föreläggande bör riktas mot.

Sammanfattningsvis konstaterar länsstyrelsen att bolaget såsom ägare av och underhållsansvarig för den aktuella vattenanläggningen eller verksamhetsutövare bör vara skyldigt att vidta de åtgärder som myndighetens föreläggande avser.

Om det miljörättsliga ansvaret för oljebehandlingen ska utkrävas på grundval av att det är en miljöfarlig verksamhet som har utförts måste det kunna klarläggas vem som har utfört åtgärden. Det är i förevarande fall inte klarlagt vem som har utfört oljebehandlingen på bolagets vattenanläggning. Det torde således inte vara möjligt att rikta ett föreläggande mot någon på grund av den utförda oljebehandlingen i dess egenskap av miljöfarlig verksamhet.

Om man bedömer spilloljan för sig och betraktar den som sammanblandad med träkonstruktionerna genom den vidhäftning på träytan och inträngning av olja i virket som skett torde inte något s.k. förvaringsfall föreligga. För att det ska vara fråga om ett s.k. förvaringsfall har i rättspraxis krävts att det som förvaras har varit fysiskt tydligt avskilt från omgivningen. Av samma skäl torde inte heller den olja som hamnat på

marken eller i vattnet utgöra ett s.k. förvaringsfall. Om Mark- och miljööverdomstolen trots allt anser att spilloljan eller de oljeförorenade träkonstruktionerna på fastigheten är att betrakta som en pågående miljöfarlig verksamhet i form av ett s.k. förvaringsfall är det enligt rättspraxis den som tillfört spillolja på träkonstruktionerna som i första hand bör vara adressat för ett föreläggande. I rättspraxis har dock fastighetsägaren ansetts ha ett subsidiärt ansvar i de s.k. förvaringsfallen. I MÖD 2006:63 uttalade domstolen att ett ansvar för fastighetsägaren kräver någon tillkommande omständighet, utöver att det som förvaras befinner sig på fastigheten.

En tillkommande omständighet som skulle kunna aktualisera ett ansvar för förvaringen för bolaget skulle kunna vara att det rör sig om en vattenanläggning och att bolaget, förutom att vara fastighetsägare, är ägare av den vattenanläggning vars delar oljebehandlats och därmed enligt 11 kap. miljöbalken har ett legalt ansvar för underhållet av anläggningen och en garantställning, som medför en plikt att övervaka och underhålla anläggningen så att det inte uppkommer skada för allmänna eller enskilda intressen genom bl.a. ändringar i vattenförhållandena. En annan tillkommande omständighet är att den situation som oljebehandlingen har gett upphov till medfört att det har varit påkallat med brådskande åtgärder med hänsyn till de risker för skador och olägenheter som förelegat (Mark- och miljööverdomstolens dom den 3 juli 2014 i mål nr M 9309-13). Ytterligare en tillkommande omständighet är att spilloljan tillförts bolagets anläggning i underhållssyfte och till (förmodad) nytta för den som äger eller brukar anläggningen. Det är också bolaget som, såsom ägare och ansvarig för anläggningen, ytterst har nytta av underhållsåtgärder på densamma. Bolaget har vidare (nu) den faktiska och rättsliga rådighet som krävs för att vidta åtgärder med de oljeförorenade träkonstruktionerna och oljan i övrigt (MÖD 2005:64). Bolaget har inte heller vidtagit några förebyggande åtgärder för att motverka uppkomsten av en dylik situation och inte heller efter att situationen med den nu aktuella oljebehandlingen uppstått gjort något för att motverka riskerna med spilloljan. I vart fall vid en samlad bedömning framstår det som rimligt att bolaget i egenskap av fastighetsägare är att betrakta som verksamhetsutövare för den pågående miljöfarliga verksamheten.

En föroreningskada är enligt definitionen i 10 kap. 1 § miljöbalken en miljöskada som genom förorening av mark- och vattenområde, grundvatten, en byggnad eller en

anläggning kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Enligt förarbetena kan föroreningar vara av många olika slag, komma från skiftande anläggningar och verksamheter och ge upphov till olika slags störningar. Det kan vara fråga om tungmetaller och andra metaller, lösningsmedel, olja, bensen osv. Naturvårdsverket har uttalat att 10 kap. miljöbalken sannolikt inte är tillämpligt på avsiktligt tillförda kemikalier i byggnadsmaterial och installationer i byggnader. Om detta uttalande är riktigt torde alltså inte 10 kap. miljöbalken vara tillämpligt avseende den spillolja som avsiktligt tillförts träkonstruktionerna som en underhållsåtgärd.

Fastighetsägare har ett ansvar för vad som finns på deras marker. Länsstyrelsen anser att det i ett fall som detta bör ankomma på bolaget att vidta de åtgärder som avses i länsstyrelsens föreläggande, antingen i egenskap av ägare av vattenanläggningen och underhållsansvarig för denna eller som verksamhetsutövare. I annat fall bedömer myndigheten att det inte torde vara möjligt att få det uppkomna problemet på grund av oljebehandlingen åtgärdat. Detta vore mycket olyckligt med hänsyn till de risker för människors hälsa och miljön som spilloljan medför. Det vore inte förenligt med miljöbalkens mål och de allmänna hänsynsreglerna.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

I målet är ostridigt att någon form av olja har använts för att behandla träkonstruktioner vid bl.a. vattenanläggningen Tabergs kanal på fastigheten X, som ägs av bolaget. Oljan har konstaterats på träbroar, trädetaljer på intagskassun samt på avbördningsanordningar under vissa broar. Det är inte klarlagt vem som har utfört åtgärden. Vidare är det ostridigt att det finns ett behov av att avlägsna de oljebehandlade trädelarna. Länsstyrelsen har till stöd för att rikta föreläggandet mot bolaget åberopat 11 kap. 17 § första stycket första meningen miljöbalken.

Enligt 11 kap. 17 § första stycket första meningen miljöbalken är den som äger en vattenanläggning skyldig att underhålla den så att det inte uppkommer skada för allmänna eller enskilda intressen genom ändringar i vattenförhållandena. Att de aktuella träkonstruktionerna ingår i den vattenanläggning som ägs av bolaget och att

bolaget i och för sig har underhållsansvar för vattenanläggningen har inte ifrågasatts i målet. Bolaget har dock gjort gällande att det behov av åtgärder i form av avlägsnande av de oljebehandlade träkonstruktionerna som föreligger inte ingår i underhållsskyldigheten enligt ovan nämnda bestämmelse och att det är den som utfört åtgärden på träkonstruktionerna som ska föreläggas att ta bort dem.

Frågorna i målet är om förekomsten av olja på träkonstruktionerna kan innebära att det uppkommer skada på allmänna eller enskilda intressen genom ändringar i vattenförhållandena och om den åtgärd som föreläggandet avser omfattas av underhållsskyldigheten i 11 kap. 17 § miljöbalken.

Vad som avses med ”ändringar i vattenförhållandena” i 11 kap. 17 § miljöbalken preciseras inte i förarbetena. Beträffande 11 kap. 12 § miljöbalken, enligt vilken bestämmelse tillstånd enligt miljöbalken inte behövs om det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena, anges bl.a. följande. Med inverkan på vattenförhållandena avses i första hand vattnets djup eller läge, men även inverkan på vattenområdets användning för båttrafik. Även inverkan på vattnets kvalitet omfattas, exempelvis på grund av grumling (prop. 1997/98:45, del 2, s. 134).

Enligt Mark- och miljööverdomstolens mening kan ändringar i vattenförhållandena som anges i 11 kap. 17 § miljöbalken även innefatta ändringar av vattnets kvalitet på det sätt länsstyrelsen gjort gällande, dvs. att tillförsel av olja kan medföra förändringar av vattnets kemiska sammansättning och därmed påverka vattnets kvalitet. Förekomst av olja på de aktuella träkonstruktionerna kan innebära att det uppkommer skada för allmänna och enskilda intressen genom ändringar i vattenförhållandena om oljan sprids från träkonstruktionerna till vattnet. Som länsstyrelsen anført i sitt beslut föreligger det risk för att oljan sprids till vattnet till följd av nederbörd, slitage och trämaterialalets nedbrytning.

Angående omfattningen av underhållsskyldigheten anges i förarbetena till miljöbalken bl.a. följande. En vattenverksamhet kan medföra omfattande verkningar av olika slag. Många intressen kan vara beroende av att verksamheten sköts riktigt och att

underhållet av en vattenanläggning inte försummas. Kraven på skötsel och underhåll varierar med hänsyn till vattenverksamhetens och anläggningens art och omfattning. Underhållsansvaret innebär en skyldighet inte bara att utföra löpande reparationer utan även att bygga om uttjänta anläggningar (prop. 1997/98:45, del 2, s. 139). Redan vid anläggningens tillkomst är ägaren skyldig att se till att det inte uppkommer någon fara för skada på motstående intressen genom ett felaktigt utförande eller användning av bristfälligt material (Bengtsson m.fl., Miljöbalken, En kommentar, del 1, s. 11:45 f).

Det finns inget i lagen eller i förarbetena som ger stöd för att underhållsskyldigheten skulle vara begränsad till situationer som avser naturligt slitage eller liknande. Underhållsskyldigheten bör även kunna avse situationer då underhållsbehovet uppkommit genom yttre faktorer eller genom annans handlande, särskilt med beaktande av att syftet med bestämmelsen är att förhindra skada genom ändring i vattenförhållandena. Den underhållsskyldighet som följer av 11 kap. 17 § miljöbalken gäller därför oberoende av hur underhållsbehovet har uppkommit. Även om det inte är klarlagt vem som har utfört eller låtit utföra oljebehandlingen, har det enligt Mark- och miljööverdomstolens mening nu uppkommit ett behov av att vidta underhållsåtgärd genom att avlägsna de aktuella träkonstruktionerna så att det inte uppkommer skada för allmänna eller enskilda intressen.

Mark- och miljööverdomstolen finner mot denna bakgrund att det varit riktigt av länsstyrelsen, som tillsynsmyndighet för vattenverksamhet, att förelägga bolaget att vidta de aktuella underhållsåtgärderna i enlighet med föreläggandet. Den omständigheten att det även finns andra som skulle kunna vara skyldiga att utföra åtgärderna enligt andra bestämmelser i miljöbalken eller att bolaget kan rikta krav mot den som utfört åtgärden ändrar inte denna bedömning. Mark- och miljööverdomstolen finner därför inte skäl att upphäva länsstyrelsens föreläggande. Tiden för när åtgärderna ska vara utförda bör dock förlängas till den 30 april 2015.

Mark- och miljööverdomstolen förordnade den 2 juli 2014 att länsstyrelsens beslut tills vidare inte skulle verkställas. Eftersom Mark- och miljööverdomstolen nu inte finner skäl att upphäva föreläggandet ska beslutet den 2 juli inte längre gälla.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Borg och Margaretha Gistorp, referent, tekniska rådet Yvonne Eklund och tf. hovrättsassessorn Henrik Jonsson.

Föredragande har varit Ulrika Agerskans.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2014-06-13
meddelad i
Vänernsborg

Mål nr M 2219-14

KLAGANDE

Bergvik Skog Väst AB

MOTPART

Länsstyrelsen i Värmlands län

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Värmlands län beslut den 23 maj 2014 i ärende nr 535-7288-2013,
se bilaga 1

SAKEN

Föreläggande att avlägsna oljebehandlade träkonstruktioner vid Tabergs kanal på
fastigheten X i Filipstads kommun samt yrkande om inhibition

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 269055

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänernsborg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 30	måndag – fredag 08:00-16:00 -

BAKGRUND

Sedan Länsstyrelsen i Värmlands län konstaterat att någon form av olja använts för att behandla träkonstruktioner vid bland annat vattenanläggningen Tabergs kanal på fastigheten X i Filipstads kommun, beslutade länsstyrelsen den 23 maj 2014 att förelägga fastighetsägaren Bergvik Skog Väst AB att senast den 4 juli 2014 riva bort och omhänderta allt trämaterial som behandlats med smörjolja eller liknande produkt på sju platser med brobanor och avbördningsanordningar samt att samla upp oljerester i anslutning till träkonstruktionerna och omhänderta dessa. Länsstyrelsen förordnade därvid att beslutet gäller omedelbart även om det överklagas.

YRKANDEN M.M.

Bergvik Skog Väst AB har överklagat länsstyrelsens beslut och yrkat att föreläggandet ska upphävas samt att inhibition meddelas i avvaktan på slutligt avgörande. Bolaget har som grund för sina yrkanden anfört i huvudsak följande.

Det är riktigt att Bergvik Skog Väst AB äger fastigheten X. Bolaget har dock inte behandlat de aktuella träkonstruktionerna med olja eller låtit utföra något sådant arbete. Bolaget har gjort kontroller hos Stora Enso Skog AB, som är det bolag som sköter Bergvik Skog Väst AB:s fastigheter, och inte heller de känner till att något sådant arbete skulle ha utförts och man har inte heller själva utfört det eller låtit utföra det.

Den aktuella föroreningen av träkonstruktionerna i anslutningen till Tabergs kanal har således skett utan bolagets medverkan eller tillåtelse. Bolaget har tidigare hänvisat till 4 § lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning. Där framgår det att kommunen är ansvarig att i skälig omfattning återställa en plats som skräpats ner eller osnyggats. Detta gäller dock endast om det inte finns någon som kan göras ansvarig. Här är det den som förorenat träkonstruktionerna med oljeprodukten ifråga som är ansvarig. I detta fall bör det kunna betraktas som miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. 1 § MB.

När det gäller skogsmark saknar en markägare praktisk möjlighet att värja sig mot den här typen av sabotage. Det som nu har hänt är mycket likt att någon dumpar avfall i skogen på annans mark. Beträffande sådan dumpning finns det ett vägledande avgörande från Miljööverdomstolen (Dom den 11 december 2006 i mål nr M 4141-06). I det fallet var det fråga om att någon hade dumpat avfall på en fastighet. Att den som dumpat avfallet var ansvarig var ställt utom allt tvivel. Frågan var dock om även markägaren kunde göras ansvarig för att denne förvarade avfallet på sin fastighet. Förhållandena är således mycket lika de nu aktuella. Miljööverdomstolen ansåg inte att enbart det förhållandet att det förvarades avfall på en fastighet räckte för att utlösa ett fastighetsägaransvar. Det måste tillkomma någon annan omständighet, som t.ex. att fastighetsägaren accepterat verksamheten.

Bergvik Skog Väst AB har i detta fall varken direkt eller indirekt medverkat till att den olovliga oljeföroreningen av träkonstruktionerna skedde eller eljest tillåtit någon sådan verksamhet. Bolaget har inte haft någon vetskap om föroreningen förrän länsstyrelsen informerade bolaget om vad man upptäckt. Hade bolaget eller dess skogsförvaltare, Stora Enso Skog AB, upptäckt det tidigare hade behörig myndighet underrättats.

Att det skulle saknas förutsättningar för annan att vidta åtgärder beträffande de förorenade träkonstruktionerna, som länsstyrelsen gör gällande, är grundlöst. Bolaget skulle inte på något sätt motsätta sig ett sådant förfarande. Vad bolaget motsatt sig är att bolaget ska åläggas denna åtgärd.

Bolaget har i enlighet med vad som ovan angetts inte på något sätt medverkat till att föroreningen av träkonstruktionerna skedde. Det är helt omöjligt för bolaget att värja sig mot den här typen av brottslig verksamhet riktad mot dess egendom. Bolaget anser därför inte att det är rimligt att rikta krav på åtgärder mot bolaget och föreläggandet ska därför upphävas.

Med hänvisning till vad som ovan angetts finns det inte heller skäl för att länsstyrelsens föreläggande ska gälla med omedelbar verkan mot bolaget. Av

länsstyrelsens förhållandevis långsamma hantering framgår också att det inte torde föreligga en sådan brådska att det varit motiverat med ett interimistiskt beslut. Bolaget anser därför att det finns skäl för att meddela inhibition av det överklagade beslutet till dess målet är slutligt avgjort.

DOMSKÄL

Det är ostridigt i målet att åtgärder vidtagits på vattenanläggningar tillhöriga Bergvik Skog Väst AB. De vidtagna åtgärderna, ytbehandling av träkonstruktioner med oljehaltig produkt, utgör emellertid inte nedskräpning i lagens mening och kan inte jämföras med dumpning av avfall. Det anförda rättsfallet handlade om avfall som kastats i skogsmark och kan inte jämföras med att träkonstruktioner, som dessutom utgör väsentliga delar av bolagets anläggningar, har behandlats.

Det är inte heller ifrågasatt att de trädelar som oljebehandlats ska avlägsnas. Domstolen finner därvid att – oavsett vem som utfört ytbehandlingen – det är Bergvik Skog Väst AB som har ansvaret för att så sker. Vad bolaget har anført om att någon okänd har utfört oljebehandlingen undantar inte bolaget från ansvar för föroreningar som nu faktiskt finns på deras anläggning. Det är inte heller så att ansvaret går över till kommunen på så sätt bolaget anført. Länsstyrelsen har således haft fog för att rikta föreläggandet om åtgärder mot bolaget. Förelagda åtgärder är inte heller mer ingripande än vad som krävs i förevarande fall. Inte heller vad bolaget i övrigt anført medför att föreläggandet ska upphävas. Överklagandet ska därför avslås.

Vid denna utgång i målet saknas anledning för domstolen att ta ställning till bolagets yrkande om inhibition.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)
Överklagande senast den 4 juli 2014.

Peter Ardö
Chefsrådman

Joel Morales
Tekniskt råd